

درس ۱۶ اجتماعی علوی

خانم آئینه و خانم قوامی نژاد

اجتماعی ششم دبستان

علوی

درس شانزدهم

لباس از تولید تا مصرف

تولید لباس در گذشته و حال

در گذشته‌ی نه چندان دور، بیشتر مردم برای تهیه‌ی لباس به خیاط مراجعه می‌کردند و خیاط نیز اندازه‌ی آنها را می‌گرفت و با پارچه‌ای که مشتری‌ها به او می‌دادند و به سلیقه‌ی آنها، لباسی برایشان می‌دوخت. اگرچه امروزه نیز در هر شهری، خیاط‌هایی هستند که به سفارش افراد لباس می‌دوزند و مزدی دریافت می‌کنند، بیشتر مردم، پوشاک مورد نیاز خود را به صورت آماده از فروشگاه‌های مختلف می‌خرند.

با گذشت زمان و افزایش جمعیت، چون دیگر یک یا چند خیاط نمی‌توانستند نیازهای تعداد زیادی از مردم را برآورده کنند، کم‌کم کارگاه‌های تولید لباس به وجود آمد. در این کارگاه‌ها انواع لباس به تعداد زیاد تولید می‌شود. به تولید یک کالا به یک شکل و به تعداد زیاد، «تولید انبوه» می‌گویند. امروزه کارگاه‌های تولید لباس، تولید انبوه دارند. به عکس‌های صفحه‌ی بعد توجه کنید.

فکر کنید و چند کالا یا محصول دیگر نام ببرید که در گذشته به تعداد کم و توسط یک نفر تولید می‌شد؛ اقا امروزه به صورت انبوه در کارگاه‌ها و کارخانه‌ها تولید می‌شود.

• فرش

• لبنیات

• نان

• کفش

• کیف

• رب گوجه فرنگی

• ترشیجات

• مربا و...

تولید انبوه

یک کارگاه تولیدی برای دوختن لباس به پارچه نیاز دارد. پارچه از نخ درست می‌شود. نخ ممکن است طبیعی یا مصنوعی باشد. پس از تولید نخ در کارخانه‌های نخ‌ریسی، نخ‌ها به کارخانه‌ی پارچه‌بافی (نساجی) فرستاده می‌شود. در ایران، تعداد زیادی کارخانه‌ی نساجی وجود دارد. بخش دیگری از پارچه‌های مورد نیاز از خارج از کشور وارد می‌شود.

این همه لباس چگونه تولید می‌شود و چگونه به دست ما می‌رسد؟

صاحبان کارگاه‌های تولید لباس، پارچه را از «عمده‌فروشان» خریداری می‌کنند. در هر کارگاه تولیدی لباس، تعدادی افراد مشغول به کار هستند. تعداد کارکنان کارگاه‌های کوچک کمتر است اما کارگاه‌های بزرگ ممکن است ده‌ها نفر نیروی کار داشته باشند. در این کارگاه‌ها هر یک از افراد مهارت خاصی دارند و بخشی از کار تولید را انجام می‌دهند. «برش کار» از روی الگوهایی که دارد، پارچه‌ها را می‌برد. الگو در اندازه‌های مختلف تهیه می‌شود. اندازه‌ها معمولاً با شماره مشخص شده است. اندازه‌های کوچک، بزرگ و متوسط برای افراد با قد و اندازه‌های مختلف به کار می‌رود. سپس هر یک از خياط‌هایی که در کارگاه هستند، یک بخش از لباس را می‌دوزند؛ برای مثال یک نفر فقط آستین می‌دوزد و لباس‌ها را به دیگری می‌دهد. نفر بعدی یقه‌ها را متصل می‌کند. فرد دیگری دکمه و زیپ به لباس می‌دوزد.

اجتماعی ششم دبستان

علوی

درس شانزدهم

در پایان، یک نفر درزهای لباس و جای دوخت‌ها را اتو می‌کند.
همه‌ی کسانی که در کارگاه مشغول به کار هستند، بخشی از کار تولید را انجام می‌دهند تا کالا به صورت نهایی آماده شود. به این همکاری، «خط تولید» گفته می‌شود.

بدین ترتیب در یک کارگاه تولیدی ممکن است روزانه ده‌ها دست لباس دوخته شود.
سپس صاحب کارگاه لباس‌های دوخته شده را به فروشگاه‌ها و مغازه‌ها می‌فروشد و صاحبان فروشگاه‌ها نیز دوباره به کارگاه تولیدی سفارش دوخت می‌دهند.

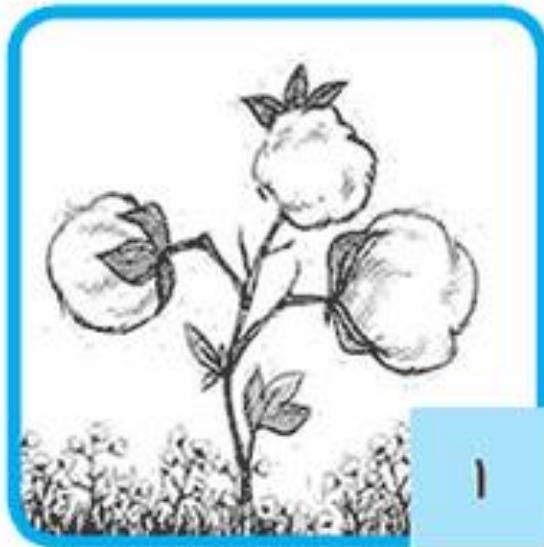
مغازه دارها، لباس‌ها را با مبلغی بیشتر از آنچه از کارگاه تولیدی خریده‌اند به مردم می‌فروشند؛ چرا؟

زیرا آنها به صورت عمده خرید می‌کنند که باعث می‌شود قیمت کمتری در ازای محصول بپردازند. همچنین آنها هزینه‌هایی همچون حقوق کارگران، اجاره مغازه، کرایه حمل و نقل و... را پرداخت می‌کنند و علاوه بر آن در ازای وقتی که صرف می‌کنند نیز بایستی کسب درآمد کنند.

فعالیت کاربرگهی شماره ی ۲۰ را انجام دهید.

مراحل تولید مصرف پوشاک را با شماره گذاری روی تصاویر نشان دهید.

□ هر یک از عبارت های زیر را به کلمه مناسب وصل کنید.

- توان مالی یا مقدار پولی که می‌توانیم برای تهیه‌ی یک چیز بپردازیم. **بودجه**
- به تولید کالاها به مقدار زیاد و به صورت یک شکل و همسان گفته می‌شود. **تولید انبوه**
- به همکاری افراد مختلف برای تولید یک کالا گفته می‌شود به طوری که هر کدام از آنها مهارت تولید یک بخش از کالا را دارند.
خط تولید
- فروشندگانی که کالاها را به تعداد زیاد و یکجا به مغازه‌داران دیگر می‌فروشند. **عمده فروش**

به همراه معلم و همکلاسی‌ها از یک کارگاه تولید پوشاک بازدید کنید و گزارشی در این باره بنویسید.

ما در تاریخ 17 آذر 1399 همراه با معلم و همکلاسی‌ها به کارگاه تولیدی پوشاک ساینس هاب سر زدیم. این کارگاه شامل یک سالن نسبتاً بزرگ بود که در آن چند ردیف میز قرار گرفته بود و بر روی میزها چندین چرخ خیاطی قرار گرفته بود. پشت هر چرخ خیاطی یک خیاط روی صندلی نشسته و مشغول دوخت و دوز پارچه‌ها بود. در کنار هر خیاط یک سطل بزرگ نیز قرار داشت که ضایعات پارچه‌ها را درون آن قرار می‌دادند. در این بازدید ما با فرآیند دوخته شدن یک لباس آشنا شدیم.

خرید لباس

چگونه لباس مناسب را
انتخاب کنیم و بخریم؟

لباسی که انتخاب می‌کنیم، باید با بآورهای دینی ما تناسب داشته باشد.

همان‌طور که ما در موقعیت‌های مختلف مانند منزل، مدرسه، محل کار، ورزش و مراسم گوناگون، لباس‌های مختلف می‌پوشیم، موقع حضور افراد نامحرم نیز باید لباس مناسب به تن داشته باشیم. لباس باید پوشش مناسب را برای زن یا مرد مسلمان فراهم کند. رعایت حجاب و عفاف، موجب وقار و متانت شخص می‌شود.

فعالیت ۵

با راهنمایی معلم درباره‌ی موضوع حجاب و پوشش مناسب در کلاس گفت‌وگو کنید.

با توجه به احکام اسلام و قوانین کشور، بایستی به نوع پوشش خویش در مکان‌های مختلف توجه داشته باشیم. بر اساس احکام اسلامی، دختران و زنان باید در برابر افراد نامحرم، مو و سایر اعضای بدنشان (به جز صورت و دو دست) را بپوشانند که به این پوشش، حجاب گفته می‌شود. مردان نیز بایستی پوشش مناسب را در موقعیت‌های مختلف رعایت کنند.

لباسی را که انتخاب می‌کنیم، باید کیفیت خوب و قیمت مناسب داشته باشد.

هنگام خرید باید لباسی را انتخاب کنیم که هم جنس آن خوب باشد و هم از نظر قیمت مناسب باشد؛ یعنی با بودجه‌ی ما تناسب داشته باشد. همان‌طور که در سال چهارم خواندید بودجه یعنی درآمد و هزینه. بنابراین باید ببینیم مقدار پولی که می‌توانیم برای انجام یک کار یا خرید یک چیز پردازیم چقدر است. هنگام خرید لباس باید هم پرس و جو و قیمت‌ها را با هم مقایسه کنیم و هم ببینیم خانواده چقدر می‌تواند برای لباس مورد نظر ما پول پردازد.

اکنون به نظر بچّه‌ها درباره‌ی خرید لباس توجه، و در کلاس گفت‌وگو کنید. نظر شما چیست؟

بعضی وقت‌ها هیچ ضرورتی ندارد که لباس نو بخریم. اگر لباس‌های قدیمی هنوز قابل استفاده است چه اشکالی دارد که آنها را بپوشیم؟ ما می‌توانیم حتی لباس‌های قدیمی را تعمیر کنیم. من امسال روپوش سال گذشته‌ام را پوشیدم و فقط دگمه‌هایش را عوض کردم.

من ترجیح می‌دهم لباس‌های ایرانی بپوشم؛ یعنی پوشاکی که تولیدکنندگان کشور ما آن را تهیه کرده‌اند.

برای خرید لباس دلخواه هم مانند چیزهای دیگر می‌توانیم پول توجیبی‌مان را پس‌انداز کنیم.

من فکر می‌کنم آراستگی و تمیز بودن لباس مهم است نه پیروی از مد. ضمناً ما باید در پاکیزگی و شستن لباس‌هایمان با خانواده همکاری کنیم. من هر شب جوراب‌هایم را می‌شویم.

فعالیت ۶

در کلاس گفت و گو کنید. بعضی بچه‌ها بدون در نظر گرفتن میزان درآمد خانواده، تقاضای لباس‌های جدید یا گران قیمت می‌کنند. آیا به نظر شما این کار درست است؟ چگونه باید تصمیم‌گیری کرد؟

خیر این کار اصلاً درست نیست. ما بچه‌ها باید توجه داشته باشیم که والدین ما با زحمت زیادی کسب درآمد می‌کنند و ما باید توقعات خودمان را کنترل کنیم تا موجب فشار آمدن به پدر و مادرمان نشود.

اگر هر یک از کارهای زیر را تاکنون انجام داده‌اید در کلاس تعریف کنید.

- ★ پس‌انداز برای خرید لباس
- ★ همکاری در شست‌وشوی لباس‌هایتان
- ★ استفاده از لباس‌های قدیمی و نخریدن لباس جدید

- پس‌انداز برای خرید لباس: من سال گذشته عیدی‌هایم را جمع کردم، علاوه بر آن، بخشی از پول توجیبی‌هایم را نیز پس‌انداز کردم و با آن برای خودم یک پالتوی زیبا خریدم.
- همکاری در شست‌وشوی لباس‌هایتان: من همیشه بعد از حمام، لباس‌هایم را داخل ماشین لباسشویی می‌اندازم.
- استفاده از لباس‌های قدیمی و نخریدن لباس جدید: من از لباس‌هایم به خوبی مراقبت می‌کنم به همین دلیل مدت زیادی سالم می‌مانم مثلاً عید پارسال نیازی به خریدم لباس جدید نداشتم و از همان لباس‌های قبلی استفاده کردم.

فعالیت ۸

فرض کنید مبلغ ۳۰ هزار تومان پس انداز کرده اید تا با آن پوشاک بخرید؛ با این پول چه می خرید و در موقع خرید به چه نکاتی توجه می کنید؟
پاسخ را هفته ی آینده به کلاس بیاورید.

با این پول، دو جفت جوراب خریداری می کنم و در موقع خرید به این نکته دقت می کنم که حتماً ساخت ایران باشد و البته با کیفیت و خوشرنگ باشد.

اکنون که این فصل را به پایان رساندید، روی یک کاغذ بنویسید
چه سؤال‌های دیگری درباره‌ی پوشاک دارید؟

چگونه از صنعت پوشاک ایران حمایت کنیم؟

کیفیت پوشاک ساخته ایران بهتر است یا پوشاک خارجی؟

چگونه از لباس هایمان مراقبت کنیم؟

کدام شهرهای ایران کارگاه تولیدی لباس بیشتری دارد؟

پوشش در مکان‌های مختلف
باید چگونه باشد؟

چه عواملی در قیمت پوشاک
تأثیرگذار است؟

رض گرفتن لباس از دوستان درسه است؟

ز کجا باید لباس بخریم؟

آیا میتوانیم لباسهای دسه دوم خودمان را بفروشیم؟

Sci-HuB.iR

شانزده (لباس ، از تولید تا مصرف)

1- لباس در گذشته ی نه چندان دور چگونه تهیه می شد ؟

جواب: بیش تر مردم برای تهیه ی لباس به خیاط مراجعه می کردند و خیاط نیز اندازه ی آن ها را می گرفت و با پارچه ای که مشتری ها به او می دادند و به سلیقه ی آن ها ، لباسی برایشان می دوخت

2- امروزه بیش تر مردم پوشاک مورد نیاز خود را چگونه تهیه می کنند ؟

جواب: به صورت آماده از فروشگاه های مختلف می خرند .

3- چرا کارگاه های تولید لباس به وجود آمد ؟

جواب: با گذشت زمان و افزایش جمعیت ، چون دیگر یک یا چند خیاط نمی توانستند نیازهای تعداد زیادی از مردم را برآورده کنند ، کم کم کارگاه های تولید لباس به وجود آمدند

4- تولید انبوه یعنی چه ؟

جواب: به تولید یک کالا به یک شکل و به تعداد زیاد « تولید انبوه » می گویند .

5- مهم ترین ماده ی مورد نیاز در کارگاه تولید لباس چیست ؟

جواب: پارچه

6- پارچه از چه چیزی درست می شود ؟

جواب: از نخ

7- چند نوع نخ وجود دارد ؟

جواب: نام ببرید. دو نوع طبیعی و مصنوعی

8- نخ و پارچه هر کدام در کجا تولید می شود ؟

جواب: نخ در کارخانه های نخ ریزی و پارچه در کارخانه های پارچه بافی (نساجی) تولید می شود

9- پارچه ی مورد نیاز کارگاه های تولید لباس چگونه تهیه می شود ؟

جواب: از عمده فروشان خریداری می شود

10- چند نمونه از کارهایی که در کارگاه های تولید لباس انجام می شود را نام ببرید .

جواب: سازنده ی طرح با الگو برای پارچه - پریدن پارچه از روی الگو - دوختن بخش های مختلف لباس توسط خیاط ها

مانند دوخت آستین ، یقه ، دگمه و زیپ - اتو کردن لباس - بسته بندی لباس ها

11- کار و برش کار چیست ؟

جواب: از روی الگوهایی که دارد ، پارچه را می برد.

12- کار خیاط ها در کارگاه تولید لباس چیست ؟

جواب: هر یک از آن ها یک بخش از لباس را می دوزند . برای مثال یک نفر فقط آستین می دوزد و لباس ها را به دیگری می دهد . نفر بعدی بقیه ها و فرد دیگری دگمه و زیپ به لباس می دوزد .

13- خط تولید یعنی چه ؟

جواب: همه ی کسانی که در کارگاه مشغول به کار هستند ، بخشی از کار تولید را انجام می دهند تا کالا به صورت نهایی آماده شود . به این همکاری « خط تولید و گفته می شود

14- لباسی که انتخاب می کنیم باید چه شرایطی داشته باشد ؟

جواب: ۱، باید با باورهای دینی ما تناسب داشته باشد ۲- باید کیفیت خوب و قیمت مناسب داشته باشد .

15- لباس چگونه می تواند با باورهای دینی ما تناسب داشته باشد؟

جواب: لباس باید پوشش مناسب را برای یک زن یا مرد مسلمان فراهم کند. رعایت حجاب و عفاف موجب وقار و متانت شخص می شود .

16- منظور از این که لباس باید کیفیت خوب و قیمت مناسب داشته باشد چیست ؟

جواب: در هنگام خرید باید لباسی را انتخاب کنیم که هم جنس آن خوب باشد و هم از نظر قیمت مناسب باشد. یعنی با بودجه ی ما تناسب داشته باشد.

17- ، بودجه یعنی چه ؟

جواب: بودجه یعنی مقدار پولی که می توانیم برای انجام یک کار با خرید یک چیز بپردازیم .

18- به چه نکاتی باید قبل و در هنگام خرید توجه کنیم ؟

جواب: برای خرید از پول تو جیبی مان پس انداز کنیم - وقتی ضرورتی ندارد لباس نو نخریم و از لباس های قدیمی استفاده کنیم - در تمیز نگه داشتن و شستن لباس هایمان به بزرگ ترها کمک کنیم لباس های ایرانی بخریم تا به تولید کنندگان داخلی کمک شود - لباسی متناسب با بودجه ی خود بخریم - لباسی متناسب با باورهای دینی مان بخریم .

